

Respublika OAK jurnali

ISSN 2181-4201

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY-METODIK JURNALI

10.00.00 FILOLOGIYA FANLARI

13.00.00 PEDAGOGIKA FANLARI

SENTYABR 2026, 6-SON

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

<https://etjournal.buxdpi.uz>

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI ILMIY – METODIK JURNAL

№. 6

BUXORO – 2026

ЖОМИЙ ВА НАВОИЙ ШЕЪРИЙ ИДИОСТИЛИНИ ҚИЁСИЙ-ЛИНГВОПОЭТИК ТАДҚИҚ ЭТИШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ

Чориев Таваккал Равшанович,

филология фанлари номзоди, Бухоро давла университети

“Ўзбек тили ва адабиёти” кафедраси профессори.

e-mail.ru: tavakkalchoriyev0405@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0008-4131-0335>

Тел.: (+998) 97-306-19-67.

Аннотация: Мақолада Абдурахмон Жомий ва Алишер Навоий шеърий идиостилини қиёсий-лингвопоэтик тадқиқ этишнинг назарий асослари кўриб чиқилади. Икки шоирнинг индивидуал услуби шаклланишида муштарак форс-тожик сўзлари, анъанавий рамзлар, ирфоний концептлар ва матнлараро алоқаларнинг вазифаси ёритилади. Қиёсий таҳлил шуни кўрсатадики, умумий луғавий ва образли материал ҳар бир муаллиф матнида тил қурилиши, маъновий муҳит ва эстетик мақсадга кўра турлича вазифа бажаради. Идиостилнинг товуш, луғавий, морфологик, синтактик ва концептуал сатҳлари тавсифланади.

Калит сўзлар: Абдурахмон Жомий, Алишер Навоий, идиостил, лингвопоэтика, муштарак луғат, кўп маънолилик, рамз, концепт, матнлараролик, туркий тил.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СРАВНИТЕЛЬНОГО И ЛИНГВОПОЭТИЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ ПОЭТИЧЕСКОГО ИДИОСТИЛЯ ДЖАМИ И НАВОИ

Чориев Таваккал Равшанович,

кандидат филологических наук,

профессор кафедры «Узбекский язык и литература»

Бухарского государственного университета

E-mail: tavakkalchoriyev0405@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4131-0335>

Тел.: (+998) 97-306-19-67

Аннотация: В статье рассматриваются теоретические основы сравнительного лингвопоэтического исследования поэтического идиостиля Абдурахмана Джами и Алишера Навои. Анализируются роль общей персидско-таджикской лексики, традиционных символов, суфийских концептов и интертекстуальных связей в формировании индивидуального стиля поэтов. Сопоставление показывает, что общий лексический и образный материал получает различные функции в зависимости от языка, контекста и эстетической задачи автора. Описаны звуковой, лексический, морфологический, синтаксический и концептуальный уровни идиостиля.

Ключевые слова: Абдурахман Джами, Алишер Навои, идиостиль, лингвопоэтика, общая лексика, полисемия, символ, концепт, интертекстуальность, турецкий язык.

THEORETICAL FOUNDATIONS OF A COMPARATIVE AND LINGUOPOETIC STUDY OF JAMI'S AND NAVOI'S POETIC IDIOSTYLES

Choriyev Tavakkal Ravshanovich,

Candidate of Philological Sciences,

Professor of the Department of Uzbek Language and Literature,

Bukhara State University

E-mail: tavakkalchoriyev0405@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-4131-0335>
Tel.: (+998) 97-306-19-67

Abstract: The article examines the theoretical foundations for a comparative linguopoetic study of the poetic idiostyles of Abdurahman Jami and Alisher Navoi. It discusses the role of shared Persian Tajik vocabulary, traditional symbols, Sufi concepts, and intertextual connections in shaping each poet's individual style. The comparison shows how common lexical and figurative material acquires different functions depending on language, context, and aesthetic purpose. The phonetic, lexical, morphological, syntactic, and conceptual levels of idiostyle are described.

Keywords: Abdurahman Jami, Alisher Navoi, idiostyle, linguopoetics, shared vocabulary, polysemy, symbol, concept, intertextuality, Turkic language.

Кириш. Абдурахмон Жомий ва Алишер Навоий Шарқ мумтоз адабиётининг икки буюк намоёнлари бўлиб, улар ижоди форс-тожик ва туркий-ўзбек адабий анъаналарининг ўзаро уйғунлиги, муштарак поэтик тафаккур ҳамда миллий ўзига хосликнинг ёрқин намунасини ташкил этади. Ҳар икки ижодкор асарлари ғоявий мазмуни, бадиий тили, лексик-семантик тизими ва услубий хусусиятлари жиҳатидан ўзаро яқин бўлса-да, уларнинг ҳар бирига хос индивидуал услуб – идиостил ва муштарак поэтик дунёқараш мавжуд.

Жомий ҳам, Навоий ҳам мумтоз адабий тилнинг юксак ва такомиллашган намуналарини яратган. Жомий форс-тожик адабий тилининг лексик, грамматик ва услубий меъёрларини юксак бадиий даражада намоён этган бўлса, Навоий туркий, хусусан, эски ўзбек адабий тилининг ифода имкониятларини кенгайтириб, уни мукаммал бадиий тил мақомига кўтарган. Ҳар икки шоир асарларида форс-тожикча лексик бирликлар, арабий илмий-диний атамалар ва умумшарқий адабий луғат қатлами фаол қўлланган. Айни пайтда Навоий туркий лексемаларнинг семантик, услубий ва поэтик имкониятларини кенг намоён этиши билан ажралиб туради. Бу ҳолат форс-тожик ва туркий тилларнинг табиий ўзаро таъсири, адабий алоқалари ва лингвомаданий интеграциясини кўрсатади.

Натижа ва муҳокама. Жомий ва Навоий шеъриятида дил, жон, лаб, кўз, об, нур, гул, май, пир, йўл каби таянч лексемалар турли контекстларда янги семантик, коннотатив, рамзий ва ирфоний маънолар касб этади. Бир лексеманинг муайян матний муҳитда турли маъно қатламларини фаоллаштириши ҳар икки шоир бадиий тилининг полисемантик ва лингвопоэтик хусусиятларини белгилайди.

Икки ижодкор асарларида тасаввуфий концепциялар муҳим ўрин тутди. Ишқ, васл, ҳижрон, май, пир, фано, бақо, маърифат, комил инсон каби тушунчалар фақат диний-фалсафий мазмунни ифодаламай, балки поэтик рамзлар ва концептлар тизимини ҳам шакллантиради. Шу сабабли Жомий ва Навоий шеъриятида зоҳирий ва ботиний маъно, дунёвий ва илоҳий ишқ, реал образ ва ирфоний рамз ўзаро уйғунлашади.

Ҳар икки шоир поэтикасида Шарқ мумтоз адабиётига хос анъанавий образлар тизими кенг қўлланган. Жумладан, гул – ҳусн ва маъшуқа, булбул – ошиқ, шамъ – маъшуқа ёки илоҳий нур, парвона – фидойи ошиқ, ой – гўзаллик, қуёш – илоҳий ҳақиқат, баҳор – янгиланиш, боғ – жаннат ва маънавий камолот рамзи сифатида талқин этилади. Бу образлар ҳар икки шоир ижодида муштарак поэтик код вазифасини бажарса-да, уларнинг контекстуал мазмуни ва услубий вазифаси муаллиф идиостилига мувофиқ фарқланади.

Жомий ва Навоий ижодида Қуръони карим, ҳадислар, тасаввуфий манбалар, форс-тожик мумтоз адабиёти намоёндалари – Фирдавсий, Низомий, Саъдий, Аттор ва Ҳофиз мероси, шунингдек, туркий адабий анъаналар билан узвий алоқадорлик

кузатилади. Талмех, иқтибос, аллюзия ва реминисценциялар бадиий матннинг интертекстуал табиатини кучайтириб, ундаги маъно қатламларини бойитади.

Муштарак адабий-анъанавий негизга мансуб бўлишларига қарамай, ҳар икки адибнинг ўзига хос услубий хусусиятлари мавжуд. Жомий идиостилида ирфоний-фалсафий мушоҳада, маънонинг чуқурлиги ва кўп қатламлилиги, вазмин баён ҳамда рамзий-ботиний мазмун устувор. Навоий идиостили эса туркий тилнинг ифода имкониятларини кенг намоён этиши, динамик тасвир, миллий лексиканинг фаоллиги, ижтимоий-ахлоқий ғояларнинг таъсирчанлиги ва халқона ҳамда китобий унсурларнинг уйғунлиги билан ажралиб туради.

Айниқса, Жомий ва Навоий асарларидаги муштарак форс-тожик ва туркий-ўзбек лексик бирликларнинг семантик тузилиши, контекстуал маънолари, образ яратиш имкониятлари ҳамда лингвостилистик ва лингвопоэтик функцияларини ўрганиш ҳар икки шоир поэтикасида тилнинг эстетик, когнитив ва маданий имкониятларини янада чуқур англашга хизмат қилади.

Жомий ва Навоий ижоди Шарқ мумтоз адабиёти тарихида ўзига хос поэтик тафаккур, юксак бадиий маҳорат ва мукаммал тил услуги билан ажралиб туради. Ҳар икки ижодкор умумий тарихий-маданий муҳит, форс-тожик ва туркий адабий анъаналар, исломий-маърифий тафаккур ҳамда тасаввуф фалсафаси таъсирида ижод қилган бўлса-да, уларнинг асарларида муаллиф шахсияти, дунёқараши ва эстетик идеалларини намоён этувчи индивидуал услубий белгилар мавжуд. Шу жиҳатдан Жомий ва Навоий асарларини идиостил категорияси асосида ўрганиш ҳар икки муаллиф поэтикasinинг умумий ва фарқли хусусиятларини аниқлашда муҳим аҳамият касб этади.

Идиостиль – муайян ижодкорнинг тил воситаларини танлаш, бириктириш ва бадиий-эстетик мақсадда қўллаш усулларининг барқарор тизимидир. У муаллифнинг лексик захираси, семантик танлови, образлар тизими, синтактик қурилиши, ритмик-интонацион хусусиятлари, концептуал дунёқараши ва матн яратиш стратегиясини қамраб олади. Демак, идиостил оддий индивидуал нутқ эмас, балки муаллиф бадиий тафаккурининг тилдаги яхлит ифодасидир.

Жомий ва Навоий идиостилини лингвопоэтик нуқтаи назардан тадқиқ қилишда лексик-семантик, образли-рамзий, концептуал, лингвостилистик, интертекстуал, лингвомаданий ва композицион хусусиятлар ўзаро боғлиқ ҳолда таҳлил қилиниши лозим.

Замонавий тилшуносликда идиостил муаллиф тилининг алоҳида бирликлари йиғиндиси сифатида эмас, балки бадиий матннинг барча сатҳларида намоён бўлувчи тизимли ҳодиса сифатида қаралади. Ижодкорнинг индивидуал услуги куйидаги белгилар орқали аниқланади: лексик бирликларни танлаш тамойили, сўзларнинг контекстуал маъносини фаоллаштириш, полисемия ва маъно кўчишларидан фойдаланиш, индивидуал метафора ва рамзлар яратиш, анъанавий образларга янги семантик мазмун юклаш, синтактик конструкцияларнинг ўзига хослиги, матндаги эмоционал-экспрессив тон, муаллифга хос концептлар тизими, интертекстуал алоқаларни ташкил этиш усули.

Идиостиль бадиий матннинг шаклий жиҳатларинигина эмас, балки муаллифнинг борлиқни англаш ва баҳолаш усулини ҳам ифода этади. Шу сабабли Жомий ва Навоий идиостили уларнинг поэтик тили, эстетик идеаллари, ирфоний-фалсафий қарашлари ва миллий-маданий тафаккури билан узвий боғлиқдир.

Абдурахмон Жомийнинг идиостили (индивидуал услуги) форс-тожик мумтоз адабий тилининг кўп асрлик анъаналари, тасаввуф фалсафаси ва ирфоний тафаккур негизида шаклланган. Унинг поэтик нутқи семантик теранлик, фалсафий мушоҳада, рамзийлик ва маънонинг кўп қатламлилиги билан характерланади. Жомий

идиостилида ташқи воқелик кўпинча ички маънавий тажрибанинг рамзий ифодасига айланади. Шоир учун ишқ оддий инсоний туйғу эмас, балки ҳақиқатни англаш ва илоҳий камолотга эришиш воситасидир. Шу боис унинг асарларида ишқ, ошиқ, маъшук, дил, жон, май, соқий, пир, харобот, фано, бақо, васл ва ҳижрон каби лексемалар тасаввуфий-концептуал мазмун касб этади. Жомий ушбу лексемаларни муайян ирфоний таълимотни тўғридан-тўғри баён қилиш учун эмас, балки образли-рамзий модел орқали ифодалаш учун қўллайди. Натижада бир лексема бир вақтнинг ўзида денотатив, коннотатив, рамзий ва сакрал маъно қатламларини намоён этади.

Жомий поэтикасида лексик бирликларнинг маъно имкониятлари (семантик кўп қатламлилиқ) контекст таъсирида кенгаяди. Масалан, лаб лексемаси инсон аъзосини англатиш билан бирга ширин сўз, ҳаётбахшлиқ, муҳаббат, маърифат ва илоҳий файз рамзига айланади. Об лексемаси сув маъносидан ташқари ҳаёт, покланиш, маънавий тириклик ва абадият семаларини фаоллаштиради. Нур эса ёруғликнигина эмас, балки илоҳий ҳақиқат, маърифат ва руҳий камолотни ифодалайди. Бундай семантик кўп қатламлилиқ Жомий идиостилининг асосий белгиларидан бири бўлиб, матн мазмунининг бир маъноли талқин билан чекланмаслигини таъминлайди.

Жомий поэтикасида гул, булбул, шамъ, парвона, май, жом, соқий, пир, боғ ва баҳор каби анъанавий образлар барқарор рамзий тизимни ташкил этади. Бироқ шоир уларни тайёр поэтик қолип сифатида такрорламайди, балки контекстга кўра янги семантик муносабатларга киритади. Масалан: шамъ – маъшук, ҳақиқат ёки илоҳий нур, парвона – фидойи ошиқ, гул – ҳусн ва маънавий камолот, булбул – ишқ дардини куйловчи ошиқ, май – илоҳий ишқ ва маърифат, харобот – дунёвий шартлардан холи маънавий макон, пир – руҳий раҳнамо ва комил инсон маъноларида намоён бўлади.

Жомий услубига фикрий вазминлик, мантикий изчиллик ва фалсафий умумлаштириш хос. Унинг лирик қаҳрамони ҳис-туйғуни фақат кечирмайди, балки уни англаш, шарҳлаш ва маънавий хулоса чиқаришга интилади. Шу сабабли Жомий матнларида мулоҳазали оҳанг, ирфоний ҳикмат ва дидактик-фалсафий хулосалар устуворлик қилади. Шу билан бир қаторда, Жомий идиостилида изофали бирикмалар муҳим бадиий-семантик вазифа бажаради. Оби ҳаёт, чашми жон, дарди ишқ, нури маърифат, пири тариқат, лаъли лаб, гули рухсор каби конструкциялар номинатив вазифадан ташқари, метафорик ва концептуал маъно ҳам ҳосил қилади. Изофали конструкциялар шеърини нутқнинг ихчамлиги, оҳангдорлиги ва семантик сиғимдорлигини таъминлайди. Улар Жомий услубида поэтик образларни бириктириш ва мураккаб маъно муносабатларини қисқа шаклда ифодалаш воситаси ҳисобланади.

Навоий идиостили (индивидуал услуби)нинг асосий лингвопоэтик хусусиятлари туркий адабий тилнинг ифода имкониятларини юксак бадиий даражада намоён этиши, форс-тожик адабий анъаналарини ижодий ўзлаштириши ва миллий тил воситалари билан уйғунлаштириши билан характерланади. Навоий поэтик тилида туркий ва форс-тожик лексик қатламлари ўзаро интеграциялашиб, мураккаб семантик-эстетик тизимни ҳосил қилади.

Навоийнинг муҳим услубий хусусияти туркий тилнинг лексик, грамматик ва образли имкониятларидан самарали фойдаланишида кўринади. Шоир туркий лексемаларни мумтоз форс-тожик поэтикасига хос рамзлар, жанрлар ва услубий шакллар билан уйғунлаштиради. Натижада халқона ифода билан юксак китобий услуб, миллий тил билан умумшарқий поэтик анъана ўртасида бадиий синтез вужудга келади. Навоий асарларида туркий сўзларнинг фаол қўлланиши поэтик нутққа табиийлик, ҳаракатчанлик, миллийлик ва эмоционал яқинлик бағишлайди.

Навоий идиостилида лексик интеграция ва услубий уйғунлик форс-тожик лексемалари туркий грамматик қурилишга мослашган ҳолда қўлланади. Улар туркий сўз ва шакл яшаш кўшимчаларини қабул қилиб, матнда янги семантик ва

услубий имкониятларни юзага келтиради. Масалан, дил, жон, ишқ, гул, баҳор, меҳр, дўст, дард, ғам, пир, май каби форс-тожикча бирликлар туркий феъллар, кўмакчилар ва аффикслар билан бирикиб, Навоий тилининг табиий таркибий қисмига айланган. Бунда ўзлашган лексема бегона тил элементи сифатида эмас, балки туркий матннинг фаол лингвопоэтик воситаси сифатида намоён бўлади.

Жомий услубида динамик образлилик, яъни фалсафий мушоҳада ва маънонинг ички теранлиги етакчилик қилса, Навоий поэтикасида образларнинг ҳаракатчанлиги, воқеаларнинг динамик тасвири ва эмоционал кескинлик кучлироқ намоён бўлади. Навоий образни кўпинча ҳаракат, ҳолат алмашинуви, психологик зиддият ва драматик вазият орқали очади. Шунинг учун унинг шеъриятида феъллар, ҳаракат семантикасига эга бирликлар, риторик саволлар, хитоблар ва эмоционал такрорлар фаол қўлланади.

Навоий идиостилининг муҳим хусусиятларидан бири халқона ифода ва китобий услуб синтези орқали халқ тилига хос содда, таъсирчан ва табиий бирликларни китобий, ирфоний ва фалсафий лексика билан уйғунлаштиришдир. Шоир мақол, матал, фразеологизм, халқона ташбеҳ ва оғзаки нутқ элементларидан фойдаланиб, мураккаб маънавий-фалсафий ғояларни тушунарли ҳамда таъсирчан ифода этади. Натижада Навоий услубида юксак китобийлик ва халқоналик, фалсафийлик ва ҳаётийлик, ирфонийлик ва психологик реализм, анъанавийлик ва индивидуал ижодкорлик ўзаро уйғунлашади.

Навоий тажнис, ийҳом, тазод, муқобала, киноя ва сўз ўйинидан маҳорат билан фойдаланади. Полисемантик лексемалар бир матн доирасида бир нечта маънони фаоллаштириб, шеъринг фикрнинг таъсирчанлигини оширади. Айниқса, кўз, қош, лаб, бел, жон, дил, қон, ўқ, тиғ, гул каби лексемаларнинг тўғри ва кўчма маънолари ўртасидаги муносабат Навоийнинг индивидуал поэтик услубини белгилайди. Бу ҳолат шеъринг матнда маъно зичлиги, семантик зиддият ва эстетик кутилмаганликни вужудга келтиради.

Навоий поэтик синтаксисидида инверсия, параллелизм, такрор, риторик сўрок, риторик ундов, мурожаат ва эллиптик конструкциялар фаол қўлланади. Ушбу синтактик воситалар лирик қаҳрамоннинг руҳий ҳолатини, ички зиддияти ва эмоционал кечинмаларини таъсирчан ифодалашга хизмат қилади. Навоий синтаксиси фақат грамматик қурилиш эмас, балки шеърнинг ритмик-интонацион ва экспрессив тизимини ташкил этувчи муҳим лингвопоэтик воситадир.

Жомий ва Навоий турли тилларда ижод қилган бўлса-да ларнинг идиостилида бир қатор муштарак лингвопоэтик хусусиятлар мавжудлиги кузатилади. Хусусан умумий концептлар тизимида. Ҳар икки шоир ижодида қуйидаги концептлар марказий ўрин эгаллайди: ишқ, дил, жон, хусн, нур, май, пир, маърифат, вафо, сабр, ҳижрон, васл, фано, бақо, комил инсон. Мазкур концептлар ҳар икки муаллиф поэтикасида умумий ирфоний-фалсафий заминни шакллантиради. Бироқ уларнинг лексик ифодаланиши, контекстуал талқини ва эмоционал даражаси муаллиф идиостилига кўра фарқланади. Хусусан:

а) Муштарак поэтик лексика соҳасида. Жомий ва Навоий асарларида дил, жон, лаб, гул, булбул, шамъ, парвона, май, соқий, пир, харобот, дард, ғам, васл, ҳижрон, нур, об каби муштарак форс-тожик лексик бирликлар фаол қўлланади. Бу бирликлар ҳар икки шоирда бир хил луғавий асосга эга бўлса-да, муайян контекстда индивидуал маъно ва вазифа касб этади. Демак, муштарак лексиканинг мавжудлиги идиостиллар ўртасида мутлақ ўхшашликни эмас, балки умумий тил материали асосида индивидуал бадиий маъно яратилишини кўрсатади.

б) Тасаввуфий рамзлар тизими бобида. Жомий ва Навоий идиостилида май, соқий, жом, пир, дайр, харобот, фано ва бақо образлари тасаввуфий рамз сифатида қўлланади. Бу образлар орқали инсоннинг маънавий ўзгариши, нафсдан халос бўлиши,

илохий ишқни англаши ва ҳақиқатга етиши ифодаланади.

в) Интертекстуаллик йўналишида. Ҳар икки ижодкор Куръон, ҳадис, тасаввуфий адабиёт, форс-тожик мумтоз шеърят ва тарихий-мифологик сюжетлар билан фаол мулоқотга киришади. Юсуф, Яъқуб, Хизр, Масих, Искандар, Жамшид, Лайли, Мажнун, Фарҳод ва Ширин каби прецедент образлар уларнинг идиостилида муҳим семантик ва лингвомаданий вазифа бажаради.

г) Полисемия ва рамзий маънонинг устуворлиги соҳасида. Жомий ва Навоий поэтикасида сўз кўпинча битта луғавий маъно билан чекланмайди. Лексеманинг тўғри маъноси замирида метафорик, ирфоний, эмоционал ва концептуал маънолар бир вақтнинг ўзида фаоллашади. Бу хусусият ҳар икки муаллиф идиостилининг семантик зичлигини белгилайди.

Шу билан бир қаторда Жомий ва Навоий идиостилида фарқли жиҳатлар мавжудлиги кузатилади. Ҳар икки шоирнинг поэтик тизими умумий адабий ва фалсафий анъаналарга асосланган бўлса-да, уларнинг индивидуал услуби бир қатор муҳим жиҳатларга кўра фарқланади.

Жомий ва Навоий идиостилининг қиёсий хусусиятлари		
Таҳлил мезони	Жомий идиостили	Навоий идиостили
Асосий тил замини	Форс-тожик адабий тили	Туркий-ўзбек адабий тили
Услубий доминанта	Ирфоний-фалсафий мушоҳада	Динамик образлилик ва эмоционал экспрессия
Лексик хусусият	Абстракт ва тасаввуфий лексиканинг устуворлиги	Туркий ва форс-тожик қатламларининг фаол синтези
Образ ифодаси	Вазмин, рамзий ва мулоҳазали	Ҳаракатчан, драматик ва таъсирчан
Синтактик хусусият	Мураккаб, мантиқий ва фалсафий қурилиш	Риторик, экспрессив ва интонацион ранг-баранглик
Халқона бирликлар	Нисбатан чекланган	Фаол ва услубий жиҳатдан самарали
Концептуал йўналиш	Илоҳий ҳақиқат ва маънавий камолот	Ишқ, инсон, жамият ва маънавий камолот бирлиги
Миллийлик	Форс-тожик маданий-анъанавий замини	Туркий миллий тафаккур ва умумшарқий анъана уйғунлиги

Жомийда ирфоний маъно ва ички фалсафий мушоҳада устувор бўлса, Навоийда мазкур ирфоний замин ижтимоий-ахлоқий, психологик ва миллий мазмун билан янада кенгаяди. Жомий маънони кўпроқ рамзий-фалсафий теранлик орқали ифодаласа, Навоий уни эмоционал ҳаракат, сўз ўйини ва халқона образлилик билан кучайтиради.

Таъкидлаш жоизки, Жомий ва Навоий идиостили тилнинг фонетик-поэтик, лексик-семантик, морфологик, синтактик, концептуал сатҳларида намоён бўлади. Иккала шоирнинг идиостили фонетик сатҳда товуш такрорлари, аллитерация, ассонанс, қофия ва радиф муаллиф услубининг оҳангдорлигини таъминлайди. Товушларнинг мақсадли танланиши матндаги эмоционал ҳолат ва семантик мазмун билан боғланади. Лексик-семантик сатҳда калит лексемалар, синоним ва антонимлар, полисемантик бирликлар, фразеологизмлар, архаизмлар, диний ва тасаввуфий атамалар, форс-тожик ва туркий лексик элементлар идиостилни шакллантиради. Морфологик сатҳда эса, сўз ясаш моделлари, аффиксларни танлаш, сифатдош, равишдош ва феъл шаклларида

фойдаланиш муаллиф нутқининг динамикаси ҳамда экспрессивлигини белгилайди. Навоийда форс-тожик ўзакларининг туркий аффикслар билан қўлланиши алоҳида услубий аҳамиятга эга. Синтактик сатҳда гап тузилиши, инверсия, параллел конструкциялар, риторик сўроқ ва ундовлар, такрор ҳамда эллипсис индивидуал поэтик нутқининг синтактик белгиларини ташкил этади. Матний-композицион сатҳда эса, образларнинг матн бўйлаб ривожланиши, калит лексемаларнинг такрорланиши, лейтмотив, семантик боғланиш ва композицион карама-қаршиликлар муаллиф идиостилининг матний кўринишини белгилайди. Идиостилнинг энг юқори сатҳи муаллифнинг концептуал олами билан боғлиқ. Жомийда ишқ, маърифат, фано, бақо ва комил инсон концептлари ирфоний-фалсафий тизимни ташкил этса, Навоийда уларга инсонпарварлик, адолат, вафо, дўстлик, халқпарварлик ва миллий ўзлик концептлари ҳам қўшилади.

Жомий ва Навоий идиостилини қиёсий лингвопоэтик нуқтаи назардан ўрганиш шуни кўрсатадики, ҳар икки муаллифнинг индивидуал услуби умумий форс-тожик ва туркий адабий муҳит, муштарак концептлар ҳамда анъанавий образлар заминиди шаклланган. Бироқ мазкур умумий лексик ва рамзий материал ҳар бир шоир поэтик тафаккурида ўзига хос тарзда қайта ишланган. Шунга кўра, Жомий ва Навоий идиостилини умумий поэтик коднинг индивидуал вербаллашуви сифатида баҳолаш мумкин. Бу ёндашув идиостилни фақат муаллифга хос тил белгилари йиғиндиси деб эмас, балки муштарак маданий-поэтик тизимда индивидуал маъно яратиш механизми сифатида талқин этиш имконини беради.

Жомий ва Навоий идиостили умумий Шарқ мумтоз поэтикаси, исломий-маърифий тафаккур, тасаввуф фалсафаси ва форс-тожик ҳамда туркий адабий алоқалар заминиди шаклланган мураккаб лингвопоэтик тизимдир. Ҳар икки муаллиф ижодида муштарак лексик бирликлар, концептлар, рамзлар ва интертекстуал образлар фаол қўлланган бўлса-да, улар индивидуал поэтик тафаккур таъсирида турлича семантик ва эстетик вазифаларни бажаради.

Жомий идиостилига ирфоний-фалсафий теранлик, маънонинг кўп қатламлилиги, вазмин мушоҳада, рамзийлик ва форс-тожик изофали конструкцияларининг фаоллиги хос. Навоий идиостили эса туркий тилнинг ифода имкониятларини кенгайтириш, форс-тожик ва туркий лексик қатламларни уйғунлаштириш, динамик образлилик, халқона ифода, сўз ўйини ва синтактик экспрессивлик билан ажралиб туради.

Шу билан бирга, ишқ, дил, жон, нур, май, пир, васл, хижрон, фано ва бақо каби концептлар ҳамда гул, булбул, шамъ, парвона, соқий ва харобот сингари рамзлар ҳар икки шоир идиостилининг умумий семантик-концептуал асосини ташкил этади. Мазкур умумийлик адабий анъаналарнинг давомийлигини кўрсатса, уларнинг индивидуал контекстда қайта семантиклашуви Жомий ва Навоий поэтик маҳоратининг ўзига хослигини белгилайди.

Демак, Жомий ва Навоий идиостилини лингвопоэтик жиҳатдан тадқиқ этиш ҳар икки ижодкорнинг тил воситаларини танлаш ва эстетик қайта ишлаш маҳоратини, муаллиф концептуал оламини, миллий-маданий тафаккурини ҳамда муштарак адабий анъана доирасидаги индивидуал ижодий позициясини комплекс равишда очиб бериш имконини яратади.

Жомий ва Навоий ижоди Шарқ мумтоз адабиётининг икки йирик поэтик мактабини ўзаро яқинлаштирган ноёб адабий ҳодисадир. Ҳар икки мутафаккир бир хил маданий-маънавий муҳитда ижод қилгани, форс-тожик ва туркий адабий анъаналарни мукамал эгаллагани боис улар асарларида муштарак форс-тожик лексик бирликлар кенг қўлланади. Бу лексемалар оддий луғавий қатлам эмас, балки ҳар икки шоир идиостилининг муҳим таркибий қисми ҳисобланади. Улар бадиий матнда семантик,

стилистик, эстетик ва концептуал вазифаларни бажариб, шоирнинг индивидуал услубини шакллантиришга хизмат қилади.

Муштарак форс-тожик лексик бирликлар деб, Жомий ва Навоий асарларида бир хил фонетик, морфологик ёки семантик шаклда учрайдиган, умумий форс-тожик манбаига эга бўлган ҳамда ҳар икки муаллиф томонидан фаол ишлатилган сўзларга айтилади. Бундай бирликлар икки тилнинг тарихий адабий алоқалари натижасида умумий поэтик фондни ташкил этган. Уларга қуйидаги лексемалар киради: дил, чон (жон), лаб, чашм (кўз), рўй (руй), ишқ, хусн, ёр, васл, ҳижрон, баҳор, гул, булбул, шамъ, парвона, абр, бод, сабо, об, нур, моҳи, офтоб, каъба, май, соқий, ринд, пир, харобот, фано, бақо, ҳаёт, Хизр, Кавсар, лаъл, шакар, анбар, мушк, жаннат, фирдавс каби лексемалар. Ушбу лексемалар ҳар икки шоирнинг ғазал, қасида, рубоий ва маснавийларида энг юқори частотада қўлланган поэтик бирликлар ҳисобланади.

Муштарак лексик бирликларнинг идиостилдаги вазифалари шундан иборатки, индивидуал поэтик дунёқарашни шакллантиришда асосий концепт сифатида хизмат қилади. Жомий ва Навоий айна бир лексемалардан фойдалансалар-да, уларнинг ҳар бири ушбу бирликларга ўзининг индивидуал семантик юкини юклайди. Масалан, дил лексемаси Жомий ижодида қалби ориф, илоҳий муҳаббат маркази, маърифат макони. Навоий ижодида эса, ошиқ қалби, руҳий кечинмалар маркази, инсон маънавияти рамзи. Шу сабабли бир хил лексема икки хил идиостилни юзага келтиради.

Муштарак форс-тожик лексемалар ҳар икки шоир ижодида индивидуал концептлар тизимини шакллантиришда хизмат қилади. Дил, лаб, чашм, об, абр, нур лексемалари Жомий идиостилида ирфон концепти, ҳаёт ва калом, маърифат, раҳмат, илоҳий ҳақиқат, шунингдек, Навоий ижодида муҳаббат концепти, хусн ва жозиба, ошиқлик, покланиш, ҳижрон майдонларини ташкил этиб, турли идиоконцептларни шакллантиради.

Навоий форс-тожик лексик бирликларини туркий грамматик тизимга мослаштириб қўллайди: дилим, гуллар, баҳорги, дўстлик, меҳрибонлик. Бу ҳолат Навоий идиостилининг миллий хусусиятини белгилайди. Жомий эса мазкур лексемаларни мумтоз форс-тожик адабий тили меъёрларида ишлатади.

Муштарак лексик бирликлар метафора, рамз, ташбеҳ ва талмеҳлар марказида туради: Лаб → ҳаёт → Кавсар → лаъл → шакар → Масеҳ нафаси. Об → оби ҳаёт → оби Хизр → оби висол, → оби раҳмат. Шу орқали ҳар икки шоир индивидуал бадий образлар тизимини яратади.

Муштарак лексемалар кўп маъноли хусусиятга эга: лаб – оғиз аъзоси, висол, ҳаёт, калом, илоҳий файз, жамол, маърифат. Контекстга қараб ҳар бир маъно фаоллашади. Бу эса идиостилининг энг муҳим белгиларидан ҳисобланади.

Форс-тожик лексик бирликлар Қуръон, Ҳадис, тасаввуф, форс адабиёти ва туркий мумтоз адабиёт билан интертекстуал муносабатларни юзага келтиради: Хизр, Кавсар, Масеҳ, Юсуф, Зулайхо, Лайли, Мажнун, Фарҳод, Ширин, Исо, Жом. Бу номлар ҳар икки шоир идиостилида умумий маданий код вазифасини бажаради. Шунингдек, форс-тожик лексик бирликлар бадий индивидуалликни таъминлашда хизмат қилади. Бир хил лексик материал асосида Жомий ирфоний услубни, фалсафий мушоҳадани, ботиний маъноларни устун қўяди. Навоий эса, эмоционалликни, психологизмни, миллий руҳни, лиризмни кучайтиради. Демак, муштарак лексика индивидуал услубларнинг фарқланишида ҳам муҳим омил ҳисобланади.

Жомий ва Навоий идиостили қуйидаги *лингвопоэтик асосий функцияларни* бажаради:

1. **Номинатив функция.** Бадий воқелик, предмет, ҳодиса ва руҳий ҳолатларни номлайди.

2. **Семантик функция.** Лексик бирликларнинг янги маъно қатламларини

фаоллаштиради.

3. Образ яратуш функцияси. Метафора, ташбеҳ, рамз ва талмеҳ воситасида индивидуал бадиий образларни шакллантиради.

4. Концептуал функция. Муаллифнинг олам ҳақидаги билимлари, қадриятлари ва эстетик идеалларини концептлар орқали ифодалайди.

5. Экспрессив функция. Поэтик нутқнинг эмоционал таъсирчанлигини кучайтиради.

6. Интертекстуал функция. Матнни диний, ирфоний, адабий ва тарихий манбалар билан боғлайди.

7. Лингвомаданий функция. Форс-тожик ва туркий-ўзбек халқларининг маданий хотираси, миллий қадриятлари ва маънавий тажрибасини ифода этади.

8. Идентификацион функция. Муаллиф услубини бошқа ижодкорлар услубидан фарқлаш имконини беради.

Муштарак форс-тожик лексемалар лингвопоэтик аҳамияти шундаки, улар Жомий ва Навоий ижодида идиостилнинг лексик асосини ташкил этади, концептуал майдонларни шакллантиради, образлар тизимини бойитади, миллий ва умумшарқий поэтик анъаналарни бирлаштиради, матннинг эстетик таъсирчанлигини кучайтиради, кўп қатламли семантик структураларни ҳосил қилади, интертекстуал алоқаларни таъминлайди, шунингдек, Жомий ва Навоий поэтик тафаккурининг умумий ҳамда индивидуал хусусиятларини очиқ беради.

Жомий ва Навоий ижодидаги муштарак форс-тожик лексик бирликлар фақат тил бирликлари эмас, балки уларнинг идиостилини шакллантирувчи асосий лингвопоэтик воситалардан биридир. Ушбу лексемалар семантик кенглик, полисемантик хусусият, рамзийлик, концептуаллик ва юқори эстетик имкониятларга эга бўлиб, ҳар икки шоирнинг индивидуал бадиий тафаккурини намоён этади. Жомий мазкур бирликлар орқали ирфоний-фалсафий мазмунни чуқурлаштиради, Навоий уларни туркий адабий муҳитга мослаштириб, миллий лирик услубни бойитади. Шу боис муштарак форс-тожик лексик бирликлар икки буюк адиб идиостилининг лексик-семантик ўзагини ташкил этувчи, уларнинг поэтик дунёқараши ва бадиий индивидуаллигини белгилаб берувчи муҳим лингвопоэтик категория сифатида баҳоланади.

Жомий ва Навоий ижодида муштарак форс-тожик лексик бирликлар икки хил вазифа бажаради. Бир томондан, улар ҳар икки муаллифни умумий Шарқ поэтик анъанаси, тасаввуфий тафаккур ва маданий хотира билан боғлайди. Иккинчи томондан, бир хил лексик материал ҳар бир шоир матнида индивидуал контекст, грамматик муҳит ва эстетик вазифа асосида қайта семантиклашади. Масалан, дил лексемаси Жомийда кўпроқ илоҳий ҳақиқатни қабул қилувчи маънавий макон сифатида намоён бўлса, Навоийда у ишқ изтиробини, психологик кечинма, сир ва руҳий зиддият маркази сифатида ҳам фаоллашади. Май Жомийда ирфоний мастлик ва маърифат рамзи сифатида устувор бўлса, Навоийда у ирфоний мазмун билан бирга дунёвий ишқ, исёнкорлик ва ижтимоий шартларга қарши руҳий эркинликни ҳам ифодалаши мумкин. Шундай қилиб, муштарак лексема идиостилда тайёр маънони такрорламайди, у муаллифнинг индивидуал тафаккури таъсирида янги семантик-коннотатив мазмун касб этади.

Тадқиқотнинг илмий натижалари:

1. Ҳар икки шоирнинг индивидуал услуби Шарқ адабиётининг муштарак анъаналари заминидан шаклланиб, бироқ тил бирликларини танлаш ва уларга маъно юклаш усули ўзига хосдир. Шу боис муштарак луғатнинг ўзи услублар ўхшашлигини исботламайди.

2. Дил, жон, лаб, об, нур, май ва гул сўзлари матнга қараб тўғридан-тўғри,

хиссий, истиоравий ва ирфоний маъноларни юзага чиқаради. Уларнинг маъносини муайян матн доирасида қиёслаш лозим.

3. Такдим этилган тавсифда Жомийга босиқ баён, ирфоний-фалсафий тафаккур ва кўп маъноли изофали бирикмалар хос деб қаралади. Навоийга эса халқона ифодалар, сўз ўйинлари ҳамда форс-тожикча ўзақларни туркий грамматик унсурлар билан уйғунлаштириш хос деб баҳоланади.

4. Гул, булбул, шамъ, парвона, май ва пир рамзлари муштарак шеърий захирага мансубдир. Уларнинг вазифасини фақат образ номига қараб белгилаб бўлмайди; байтдаги бошқа бирликлар билан алоқаси ва муаллифнинг эстетик мақсадини ҳам ҳисобга олиш зарур.

5. Диний, адабий ва асотирий талмехлар матнлараро алоқаларни юзага келтиради. Бир машҳур ном ҳар бир шоир матнида турлича маънавий-маданий мақсадга хизмат қилиши мумкин.

6. Қиёсий таҳлил модели товуш, луғавий-семантик, морфологик, синтактик, матний-структурвий ва концептуал сатҳларни ўзаро боғлиқ ҳолда қамраб олиши керак.

7. Мазкур натижалар такдим этилган матндан келиб чиқадиган назарий хулосалардир. Қўлланиш частотаси, статистик устунлик ва услубий фарқларнинг барқарорлигини исботлаш учун ҳар икки шоир асарларининг муайян нашрларидан олинган байтларни таҳлил қилиш зарур.

Хулоса. Қиёсий таҳлил Абдурахмон Жомий ва Алишер Навоий шеърий идиостили муштарак адабий анъаналар заминида шаклланишини кўрсатади. Дил, ишк, май, гул, булбул, шамъ ва парвона каби муштарак сўз ҳамда образлар ҳар икки шоир ижодида ягона, ўзгармас маънога эга эмас. Уларнинг вазифаси байт контексти ва муаллифнинг бадиий мақсадига боғлиқ.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Абдурахмони Ҷомӣ. Мунтахаби ғазалиёт // Ахтарони адаб: силсила иборат аз 50 ҷилд. – Ҷ. 31. – Душанбе: Адиб, 2016. – 480 с.
2. Абдурахмон Жомий. Муҳаббат махзани: ғазаллар, таржиъбанд, мураббаъ, қитъалар, рубоийлар / М. Кенжабек таҳрири остида; тузувчилар: Н. Жаббор, Э. Очилов, С. Сайид, Ғ. Мажид. – Тошкент: Тасвир, 2018. – 888 б.
3. Афсаҳзод А. Адабиёти форсу тоҷик дар нимаи дуюми асри XV. – Душанбе: Дониш, 1987. – 264 с.
4. Алишер Навоӣ. Мукамал асарлар тўплами: йиғирма томлик. Ўн саккизинчи том. Девони Фонӣ. – Тошкент: Фан, 2002. – 304 б.
5. Алишер Навоӣ. Мукамал асарлар тўплами: йиғирма томлик. Ўн тўққизинчи том. Девони Фонӣ (давоми). – Тошкент: Фан, 2002. – 330 б.
6. Алишер Навоӣ. Мукамал асарлар тўплами: йиғирма томлик. Йиғирманчи том. Девони Фонӣ. Қасидалар. Муфрадот. Иловалар. – Тошкент: Фан, 2003. – 454 б.

MUNDARIJA

PEDAGOGIKA, PSIXOLOGIYA VA METODIKA	
SHAXSDA SOG‘LOM TURMUSH TARZI KO‘NIKMASINI RIVOJLANTIRISH Rahimboyev Rustamjon Abdurahmon o‘g‘li	4
O‘ZBEK VA INGLIZ SOMATIK MAQOLLARIDA KONSEPTUAL METAFORA, METONIMIYA VA PRAGMATIK VAZIFALAR Xamdamova Gulshan Xamroyevna	9
TALABALARNING INGLIZ TILIDA O‘QISH KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA PSIXOLOGIK OMILLARGA YO‘NALTIRILGAN INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH METODIKASI Turayeva Xurshida Toxirovna	16
BOSHLANG‘ICH TA‘LIMDA TASVIRIY SAN‘ATNI STEAM YONDASHUVI ASOSIDA O‘QITISHNING DIDAKTIK TAMOYILLARI Ibadullayeva Shaxnoza Ilxamovna, G‘ulomova Shahruza Faxritdinovna	21
BOSHLANG‘ICH SINFLARDA TASVIRIY SAN‘AT DARSLARINI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA TASHKIL ETISH METODIKASI Ibadullayeva Shaxnoza Ilxamovna, Boymuradova Tursuntosh Ilhom qizi	28
FORMATIV BAHOLASHNING “360 DARAJA” MODEL: INGLIZ TILI DARSLARIDA O‘Z-O‘ZINI, O‘ZARO VA O‘QITUVCHI TOMONIDAN BAHOLASHNI INTEGRATSIYA QILISH METODIKASI Xoldorova Shahlo Shuhratjon qizi	34
BOLALARNI MAKTABGA TAYYORLASHDA PEDAGOG VA TARBICHILARINING KASBIY MALAKALARI ASOSIDA PSIXOLOGIK TRENINGLARDAN FOYDALANISHNING UMUMIY ASOSLARI Jo‘rayeva Dilnoza O‘ktam qizi	40
BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARIDA ADAPTIV PEDAGOGIK TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH Kuldosheva Sabohat Otamurodovna	44
BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARI BILAN O‘TKAZILADIGAN JISMONIY TARBIYA MASHG‘ULOTLARINING XUSUSIYATLARI VA SHAKLLARI Ibadova Zamira Rashidovna	51
BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARIDA IJTIMOIIY-MA‘NAVIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISH (TARBIYA FANI MISOLIDA) Jabborova Azizaxon Husniddin qizi	58

XORIJIY TIL O'QITUVCHILARI TOMONIDAN FRANSUZ TILINI O'RGATISHDA QO'LLANILADIGAN METODOLOGIK TAMOYILLAR Hojiyeva Gulchehra Salimovna	65
INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES FOR DEVELOPING ENTREPRENEURIAL CULTURE AMONG UNIVERSITY STUDENTS IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION Niyazov Mirshod Khayatovich	74
RAQAMLI TA'LIMDA SUN'IY INTELLEKT: PEDAGOGIK LOYIHALASHNING YANGI YONDASHUVLARI Xolliyev Nurbek Askarovich	79
"TALABALAR SPORT FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILMIY-METODIK ASOSLARI" Jo'rayeva Zarifa Oltinboy qizi	89
SOG'LOM TURMUSH TARZINING MA'NAVIY ASOSLARI Rahimboyev Rustamjon Abdurahmon o'g'li	95
PEDAGOGICAL CONDITIONS AND A TASK-BASED MODEL FOR DEVELOPING THE SPEECH COMPETENCE OF FUTURE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS Zaripova Soxiba Orif qizi,	100
RAQAMLI TA'LIM SHAROITIDA INGLIZ TILINI O'QITISH METODIKASINI SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MODERNIZATSIYA QILISH Zokirjonova Maftuna Shuxratovna	110
BO'LAJAK O'QITUVCHILAR TAYYORLOVI: ZAMONAVIY TALABLAR VA TRANSFORMATIV RIVOJLANISH Safarova Nigora Nasillovna	118
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH ASOSIDA BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH Yaxyayeva Madina Ibrohim qizi	124
METHODOLOGY FOR ENHANCING COMMUNICATIVE COMPETENCES OF LANGUAGE UNIVERSITY STUDENTS THROUGH THE APPLICATION OF COACHING TECHNOLOGIES. Abbasova Nargiza Kabilovna	129
SOME REMARKS ON THE WORKS OF EASTERN PANDOM Umarova Sitora Mukhlisovna	134
ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI DAVLAT DASTURLARINING O'RNI VA AHAMIYATI (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA) Mo'minova Ozodaxon Dilmurodjon qizi	143
SOG'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHDA JISMONIY FAOLLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI A.B.Jaksimuratov	145
FILOLOGIYA FANLARI	
O'ZBEK TILIDA EMOTIKON VA EMOJI BIRLIKLARINING LINGVISTIK VAZIFALARI	153

Umurzakova Zuxraxon Yusupjon qizi	
INGLIZ VA O'ZBEK LINGVOMADANIYATLARIDA "DARAXT-INSON" METAFORASI: QIYOSIY LINGVOMADANIY TAHLILI Ibragimova Gulshan Raimovna	158
ЖОМИЙ ВА НАВОИЙ ШЕЪРИЙ ИДИОСТИЛИНИ ҚИЁСИЙ-ЛИНГВОПОЭТИК ТАДҚИҚ ЭТИШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ Чориев Таваккал Равшанович	162
TALABALARDA YOZMA NUTQ KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH VA XALQARO BAHOLASH MEZONLARI TAHLILI Alimardonova Malika Botir qizi	172
PRESERVATION AND TRANSFORMATION OF NATIONAL-CULTURAL COMPONENTS IN FOLK TALES RETOLD BY GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE Fayyozjon Azimov	176
THE FREQUENCY OF METAPHORICAL USES OF THE LEXEME YURAK IN ABDULLA QODIRIY'S BYGONE DAYS: A CORPUS-BASED ANALYSIS Shodiyeva Madinabonu Shavkat qizi	183
TARIXIY VOQEALARNING YANGICHA TALQINI (XAYRIDDIN SULTONNING "YALDO KECHASI" ROMANI ASOSIDA) UO'K 821.512.133 Xo'jamurodova Oydin Xo'jamurod qizi	192
BOLALAR SHE'RIYATIDA YUMORNING POETIK TABIATI VA UNI TAHLIL QILISH MEZONLARI Qobilova Aziza Ahrorovna	197
ОТ ЯЗЫКОВОГО ФЕНОМЕНА К ИССЛЕДОВАНИЮ: ФЕНОМЕН- ОРИЕНТИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В УЗБЕКСКИХ ГРУППАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ГЕНЕРАТИВНОГО ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА. Мустафаева Дилфуза Нематиллоевна	205
РОЛЬ ИСТОРИЧЕСКИХ ФАКТОВ В ФОРМИРОВАНИИ ОБРАЗА АМИРА ТИМУРА В УЗБЕКСКОЙ И АНГЛИЙСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ Пулатова Мохичехра Темировна	213
ANIQ VA TABIIY FANLAR	
CHAQIRIQQACHA HARBIY TA'LIM YO'NALISHI TALABALARNING O'QUV MASHG'ULOTLARINI TASHKIL ETISHNING QONUNIYATLARI. Aminov Pahlavon Hamid o'g'li	219
HUDUDLARDA ISHLAB CHIQRISH KUCHLARINI OQILONA JOYLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI Axmedova Nozima Fayzulloevna	227
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI YURITISHDA ERP TIZIMLARINING O'RNİ: AMALIYOT VA MUAMMOLAR Yusupova Nilufar Qasimovna	233

BIOKIMYO FANINI SUN'YI INTELLEKT TEKNOLOGIYALARINI QO'LLAB OLIB BORILGAN TAJRIBA- SINOV NATIJALARINING MATEMATIK-STATISTIK TAHLILI G.A.Ixtiyarova, J.M.Sharopov, N.Z.Eshchanova, S.M.Axmedova	239
SUN'YI INTELLEKT VOSITALARI YORDAMIDA BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARINING DARSNI LOYIHALASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	248
Zokirova Sitorabonu Shokirjonovna	